

Kitabın Sahibi

AKSAV

ANTALYA KÜLTÜR SANAT VAKFI İŞLETMESİ

Kitabın Özgün Adı

SENARİSTLER KRALI UMUR BUGAY

Kitabın Yazarı

ÖZGÜR ŞEYBEN

Görsel Arşiv

ALİ CAN SEKMEÇ

Kapak Tasarım

MERAL YILDIZ

HATİCE DEMİR

Sayfa Tasarım

MERAL YILDIZ

HATİCE DEMİR

Baskı

NİSAN 2012

Basım Yeri

Medya Ofset Matbaacılık Ltd. Şti.

ISBN

Bütün hakları mahfuzdur.

Bu yayının tamamı veya bir bölümü yazarının izni olmaksızın basılamaz, fotokopi dahil hiçbir ortamda hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Zeki Ökten'in yönettiği, senaryosunu Umur Bugay'ın yazdığı 1976 yapımı olan *Kapıcılar Kralı*, sinemada özellikle melodram türünde, dışardan bakışı sunan ve böylece ana anlatıma eleştirel bir bakış noktası kazandıran, genellikle kahya ya da hizmetçi rolündeki karakteri ana karakter yaparak ve çeşitli karakter tipleri aynı mekânda bir araya getirerek, sadece sinemaya değil, televizyon dizilerine de yeni bir anlatım üslubu kazandırmıştır. Umur Bugay'ın daha sonra, en uzun soluklu televizyon dizilerinden biri olan *Bizimkiler*'de kullanacağı bu ekonomik mekân kullanımı ve tiplerin çeşitliliği, Kenter tiyatro sahnesinden sokaklara, mahallelere çıkan dizi setlerinde sıkça karşımıza çıkan bir formül oldu.

Kapıcılar Kralı, yani Seyit (Kemal Sunal), uyanık, işini bilir bir kapıcıdır. Apartman sahibi olan kapıcı efsanesinin bu filmde şehre ve ardından ülkeye yayılmış olması muhtemeldir. Kapıcılığını yaptığı apartmandaki karakterler Seyit'in gözünden tanıtılır; kürtağdan çok para kazanan doktor (Ekrem Dümer), dedikoducu dul Makbule (Hikmet Gül), diktatör emekli albay Zafer (Bilge Zobu), yedi nüfusa bakan ve alacaklardan kaçan memur Ferit (Metin Sezer), araba tüccarı Nuri (Güner Sümer), yaşlı ve sağır banker Übeyit (Feridun Çölgeçen) ve diğerleri.

Seyit, üsttekilerin, yani apartman sakinlerinin her dediğini yapar, karısı Hacer (Sevil Üstekin) ve çocuklarını ise işe koşar, onların kazandıklarına ve harçlıklarına el koyar. Seyit'in itirazsız her işe koşması ilk başta aşırı saflık gibi görünürken bir yandan da Seyit, her söyleneni tekrarlar; nerdeyse kendisine ait bir fikri yokmuş gibi taraf olanların her birinin sözlerini papağan gibi tekrarlar, diğer karakterler ise Seyit'in dediklerini umursamazlar. Bu parodik tekrarlar, Seyit'in iç sesinin yüksek sesle duyulması gibidir; hem kimsenin Seyit'in fikrini ve söylediğini önemsemediğini gösterir, hem de bir tür soytarı repliği gibi filmi komediye dönüştürür. Seyit bir tür soytarıdır çünkü kimse onu dinlemediği için istediğini söyleyebilir. Seyit'in ait olduğu dünya, kapıcı dairesi, mahalledeki diğer kapıcılar ve bakkaldan oluşmaktadır. Bu iki farklı toplumsal sınıfın karşılaşması teması, o dönemin seyircilerinin pek de yabancı olmadığı bir temadır; Türkiye'de de gösterilmiş olan İngiliz "Aşağıdakiler, Yukarıdakiler" (*Upstairs, Downstairs*, 1971-1975) dizisi, tek kanallı TRT döneminin sevilen bir dizisiydi.

Filmin anlatımında tempo, kılıbık apartman yöneticisi Fehmi'nin (Can Kolkısa) yöneticiliği albaya bırakmasıyla artar ve Übeyit'in boş "möbleli" dairesine, aslında Übeyit'i şoymayı ve bunun için Seyit'i kullanmayı planlayan Mahir (Özcan Özgür) ile arkadaşının (Sevda Ferdağ), polis ve eşi kılığında taşınmasıyla bir tür ters-polisiyeye dönüşür. Apartmandaki dairelerin anahtarını hep üstünde taşıyan Seyit, Sevda Ferdağ karakterinin baştan çıkarmalarına teslim olacak mıdır? Mahir ve yanındaki kadın, Übeyit'i soyabilecek midir? Film ilerledikçe, Seyit'in aslında ne kadar uyanık olduğunu, sivrisinekten ustalıklı yağ çıkardığını, apartman sakinlerinin alkol ve sigara gibi özel isteklerinden ayrıca para kazandığını, karısının gündeliğine el koyduğunu, bakkal siparişlerinden tırtıklamakla kalmayıp bakkaldan komisyon aldığını, istediği apartman sakinlerinin bakkal hesaplarını şişirdiğini ama öte yandan memurununkinden düşürdüğünü öğreniriz. Dahası Seyit, topladığı kira paralarını ev sahibi ortada olmadığından Übeyit'e işlettirmektedir. Seyit sonunda Sevda Ferdağ'ın oynadığı fethan kadın karakterinin baştan çıkarmalarına teslim olur ve kadın bağırarak bütün apartmanı ayağa kaldırır, Seyit'in kendisini taciz ettiğini ileri sürer. Başta albay, tüm apartman Seyit'i karakola götürcekken, Seyit dönen dolabın farkına varıp

Mahir'i suç üstü yakalar. Böylece gizli polis kılığındaki hırsıza kendi yatırımını kaptırmayan Seyit, filmin sonunda bütün apartman sakinlerini kapıcı dairesine davet edip, binanın yüzde 51'ini satın aldığını ve kapıcı aidatını arttırdığını, dahası kapıcı olarak "mesleğine" devam edeceğini bildirir. Filmin son sahnesinde apartman kapısı önünde sandalyede oturan Seyit'e apartman sakinlerinin emir vermek yerine "zahmet olmazsa" diye rica ettiklerini izleriz. Seyit, aşağıdakiler ile yukarıdakileri tersyüz etmiş, yukarıdakilerin ikiyeüzlüklerini açığa vurmuştur. Kapıcılar Krallığı'nı alttakilerin kendilerine eziyet eden üsttekilerden öç almasının fantazisi olarak da okumak mümkün, ezilenlerin uyanıklığıyla ezenlerin baş edemeyeceği uyarısı/temennisi olarak da.